

Bildande av naturreservatet Kroppsjön i Värnamo kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) området Kroppsjön, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att

- ge förutsättningar för ett rikt fågelliv och återskapa Kroppsjön till en viktig rast- och häckfågellokal för bland annat rastande sångsvanar
- ge förutsättningar att bevara arter enligt EU:s fågeldirektiv i gynnsamt tillstånd
- bevara och utveckla en hög lövskogsandel kring sjön, med bokskog i den västra delen
- inom ramen för ovanstående syften bidra till en tilltalande landskapsbild utmed Getaryggarna och öka områdets tillgänglighet

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se **Reservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 2). Förvaltare av reservatet ska vara Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Administrativa data

Objektnamn	Kroppsjön
Skyddsform	naturreservat
Beslut om Natura 2000	ja (SE0310375)
Kommun	Värnamo
Socken	Rydaholm
Karta	fastighetskarta: 5E 3a, 5E 4a
Lägesbeskrivning	området är beläget ca 5 km V Rydaholm kyrka och ca 12

	km S Bor samhälle
Fastigheter	Botilsbo 3:1, samt del av Smedjekull 1:1, Boaryd 1:2, Räfsebo 1:3, Räfsebo 1:5, Botilsbo 1:2 och Löpaskog 1:12
Markägarkategori	staten (naturvårdsfonden), enskilda
Gräns	enligt beslutskartan (bilaga 1), gränsen är inmätt av Lantmäteriet
Areal	105 ha

Beskrivning av området

Kroppsjön är en sänkt sjö sedan slutet av 1800-talet. Under de senaste 20 åren har sjön vuxit igen kraftigt med bland annat jättegröe. Kroppsjön var fram till 1982 känd som en viktig rastlokal för sångsvan, och har varit en av de absolut bästa sångsvansjöarna i norra Småland. Även andfåglar har regelbundet nyttjat Kroppsjön för rastning och häckning. Häckande arter som är relativt ovanliga för området har haft starka fästen i Kroppsjön, t.ex. rödbena och småfläckig sumphöna. När vårdämningarna upphörde 1982 minskade antalet sångsvanar och många häckande fågelarter försvann helt. Vårdämningen återupptogs år 2000 vilket resulterade i bland annat ett ökande antal rastande sångsvanar. Under år 2000-2001 har fem rödlistade fågelarter noterats i Kroppsjön och dess närmaste omgivning (se vidare bilaga 2b).

Kroppsjön omges huvudsakligen av skogsmark, bland annat lågt liggande före detta odlingsmarker som är planterade med gran. Getaryggens sluttning är beväxt med bokskog. En mindre del kring sjön utgörs av öppen mark, som fortfarande hävdas.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad, campingplats, parkeringsplats eller anläggning
2. anlägga väg, led eller bro
3. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
4. uppföra stängsel eller annan hägnad utom för jordbrukets behov
5. bedriva täkt av något slag
6. borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
7. dika, dämna eller på annat sätt bedriva vattenverksamhet
8. anordna upplag
9. plantera in fisk eller andra för trakten främmande arter
10. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen
11. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort levande eller döda träd, buskar eller grenar
12. jaga fågel
13. framföra motordrivet fordon annat än på parkeringen, för jordbrukets behov samt för uttransport av fälld älg med mindre fordon på fastmark

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning och skyltning av reservatet.
2. utförande av restaureringsåtgärder m.m. enligt tillstånd för vattenverksamhet (Miljödomstolen vid Växjö tingsrätts beslut 2006-12-21, Mål M 3143-04)
3. utförande i övrigt av åtgärder enligt fastställd skötselplan, bland annat avverkning och röjning av skog, samt anläggande av parkeringsplats och fågeltorn.
4. genomförande av undersökningar av växt- och djurarter, mark- och vattenförhållanden, samt uppföljning av bevarandemål.

C. Föreskrifter för allmänhet och sakägare enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar eller delar av träd eller buskar
2. ställa upp husvagn eller husbil
3. störa fågellivet genom närgången uppträdande
4. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning
5. samla in lavar, mossor eller svampar med undantag av matsvamp
6. fånga eller samla in ryggradslösa djur
7. använda området för lägerverksamhet
8. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingsändamål eller motsvarande med fler än 20 deltagare

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för restaurering och reglering av sjön enligt tillstånd och villkor som fastställts i Miljödomstolen vid Växjö tingsrätts dom den 21 december 2006 (M 3143-04) samt för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan (bilaga 2). Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för underhåll av befintliga ledningar och vägar. Från föreskrifterna undantas även åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande, som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området.

Ärendets handläggning

Staten genom naturvårdsfonden förvärvade år 1997 det samfälliga området Kroppsjön. Syftet var att återskapa och bevara Kroppsjön som en viktig fågellokal genom att restaurera sjön och bilda ett naturreservat. År 1997 anmäldes den del som staten äger som ett särskilt skyddsområde (SPA),

enligt rådets direktiv 79/409/EEG, till det Europeiska nätverket Natura 2000.

År 1999 påbörjades undersökningar kring Kroppsjön för att ge underlag till restaureringsåtgärder, miljökonsekvensbeskrivning och till reservatets skötsel. Den 31 oktober 2000 hölls tidigt samråd med markägare, kommun och ideella organisationer.

Länsstyrelsen gav 2001 Svefa i uppdrag att värdera det intrång som en reservatsbildning medför för berörda markägare. I uppdraget ingick även att värdera eventuell framtida skada av mark utanför det blivande reservatet på grund av den planerade vattenståndshöjningen. Överenskommelse om köp eller intrångsersättning har träffats med samtliga berörda fastighetsägare.

Den 10 november 2003 skickades förslag till beslut på remiss till bland annat kommunen, Skogsvårdsstyrelsen, Vägverket, naturskyddsföreningen, Rydaholms fågelklubb och hembygdsförening. Samtidigt förelades berörda sakägare att inkomma med yttrande. Värnamo kommun, Skogsvårdsstyrelsen och Vägverket har inkommit med svar. Samtliga tillstyrker reservatsbildningen. Vägverket har kommenterat vikten av att kunna underhålla vägen. Framförda synpunkter har beaktats inför beslutet.

En bevarandeplan för Natura 2000-området fastställdes i december 2005.

Den 26 mars 2004 lämnade Länsstyrelsen in ansökan om reglering av Kroppsjön till Växjö tingsrätt, miljödomstolen. Miljödomstolen lämnade den 21 december 2006 Länsstyrelsen tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken. Domen vann laga kraft den 11 januari 2007.

Skälen för beslutet

Kroppsjön är ornitologiskt intressant som rast- och häckfågellokal. Kroppsjön ligger i ett flyttfågelsträckområde från Åsnen/Husebymaden i Kronobergs län i söder till Vättern/Erstad kärr i norr. I detta stråk har många våtmarker dikats och uppodlats framför allt under förra sekelskiftet. Länsstyrelsen bedömer att det är av stort regionalt intresse att återskapa Kroppsjön som sjö, särskilt som rastsjö under den för flyttfåglarna viktiga vårperioden. Kroppsjön är uppmärksammas i naturvårdsprogrammet för länet (83:55) och är ett särskilt skyddsområde (SPA) enligt EU:s fågeldirektiv (SE0310375).

I västra kanten av Kroppsjön reser sig en getryggsås. Åsen som "kommunikationsmiljö" utgör riksintresse för kulturmiljövård. Ett återskapande av Kroppsjön som sjö förhöjer landskapsbilden och miljön kring vägen. På åsens sluttning växer det äldre bokskog. Skogen är registrerad som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen och har höga värden för både kryptogamer och fågellivet. Den speciella miljön med getryggsåsen, bokskogen och möjligheterna att studera fågellivet gör Kroppsjön attraktiv för friluftslivet.

Länsstyrelsen anser att för att kunna ge förutsättningar för ett rikt fågelliv i och kring Kroppsjön behöver området särskilda skötselinsatser och särskilt skydd mot bland annat för fågellivet negativa ingrepp i mark och hydrologi,

samt mot rationell skötsel av skogen. Området ska därför särskilt skyddas som naturreservat. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § miljöbalken avvägt föreskrifterna för området mot sakägarnas intressen och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Reservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Hur man överklagar m.m.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Beslutet skall kungöras i länets författningssamling, samt i Värnamo Nyheter och Finnveden Fredag. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i författningssamlingen och gäller omedelbart även om de överklagas.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Bo Landholm beslutat och reservatshandläggare Malin Lund varit föredragande, har även länsassessor Anders Poulsen och naturvårdsdirektör Johan Uhr deltagit.

Bo Landholm

Malin Lund

Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista